

Škála tendence k akceptaci mýtů o sexuálním obtěžování¹

1. Úvod

Za sexuální obtěžování můžeme označit takové jednání, při němž jsou lidé vystaveni nežádoucím sexuálním poznámkám, gestům či činům vycházejícím z jejich genderu, genderového projevu nebo sexuální orientace (Burn, 2019). Vyskytuje se prakticky kdekoli, v pracovním či školním prostředí, ale i v běžných společenských situacích na veřejných místech. Taktéž forma sexuálního obtěžování může být osobní, telefonická, či v online prostředí, zahrnuje i jednání při němž dochází k narušování osobního prostoru či manipulaci s osobním majetkem. Negativní dopady na oběť se projevují v psychických i fyzických obtížích (Martin-Storey & August, 2016), ale také v pracovním chování, jako je pokles pracovní výkonnosti, nebo pracovní motivace (Huerta et al., 2006).

Řada chování, které můžeme pokládat za sexuální obtěžování, je však ve společnosti stále považovaná za společensky přijatelný či žádoucí projev náklonosti. Tuto tendenci měří inventář ISHMA (česky Illinoiský Inventář Akceptace Mýtů o Sexuálním Obtěžování). Původní nástroj je určen pouze mužům a je dostupný v anglickém jazyce. Jeho překlad a uzpůsobení položek pro obě pohlaví byl navržen v rámci předmětu Psychometrie I. Získaná data použiji pro účely této práce. Cílem je ověřit, zda hrubý skór inventáře Akceptace mýtů o sexuálním obtěžování souvisí s pohlavím, věkem a zkušeností se sexuálním obtěžováním v roli oběti.

2. Metodologie a výzkumný soubor

Z původních dat, o rozsahu 360 osob, tvoří konečný výzkumný soubor 288 respondentů, z toho převažují ženy v počtu 221, mužů je pak 67. Důvodem k vyřazení respondentů bylo nezodpovězení doplňující otázky, která zjišťuje vlastní zkušenost s některou formou sexuálního obtěžování. Věkové zastoupení pokrývá 16 let až 77 let.

Pro analýzu byla využita lineární regrese, kde závisle proměnnou tvoří výsledek hrubého skóru z přeloženého a upraveného inventáře akceptace mýtů o sexuálním obtěžování. Regresory tvoří pohlaví, značeno 1 pro muže a 0 pro ženy, zkušenost se sexuálním obtěžováním, značeno 1 pro Ano a 0 pro Ne, a věk, značen celým číslem. Pro ověření interakčního efektu byla zrealizována také interakce pohlaví a zkušenosti se sexuálním obtěžováním. Ten se však prokázal jako

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=761>.

nevýznamný ($p = 0,756$) a nepřispěl ke zvýšení vysvětlené variability, konečné výsledky tedy zahrnují pouze tři regresory.

3. Výsledky

Navržený model vysvětluje přibližně 21% variability hrubého skóru, jedná se o středně silný efekt v rámci společenských věd. Tedy pohlaví, věk a zkušenost se sexuálním obtěžováním vysvětluje asi 21% hrubého skóru inventáře. Z analýzy dále vyplývá, že model je statisticky významný. Výsledky celkového modelu ukazuje tabulka 1.

Tabulka 1: Výsledky analýzy pro celkový model

Koeficient determinace (R ²)	Testová statistika F	P hodnota
0,21	24,65	< 0,001

Dále lze určit efekt regresorů, který zobrazuje tabulka 2. Z hlavních efektů se jako významné ukázaly věk a pohlaví. Muži dosahovali vyššího skóru než ženy a s rostoucím věkem se skóre zvyšovalo. Zkušenost se sexuálním obtěžováním se jako významný prediktor neprokázala ($p = 0,20$).

Tabulka 2: Efekt regresorů

	β^*	sm.chyba β^*	β	sm.chyba β	p-hodnot
pohlaví	0,27	0,05	9,08	1,78	<0,001
věk	0,34	0,05	0,40	0,06	<0,001
zkušenost	-0,07	0,05	-1,96	1,52	0,20

Pozn.: β^* označuje standardizovaný koeficient, β pak nestandardizovaný.

Z výsledků prezentovaných v tabulce 2 tedy můžeme říct, že s každým dalším rokem věku stouplo hrubé skóre o 0,40 bodu. Pokud bychom výsledky převedli na směrodatné odchylky, znamenalo by to, že zvýšení věku o 1 směrodatnou odchylku zvýšilo hrubé skóre o 0,34 směrodatné odchylky. Muži pak dosahovali přibližně o 9 bodů vyššího skóre než ženy, ze standardizovaného koeficientu pak lze říci, že efekt nebyl tak silný jako u pohlaví. Směrodatná chyba udává přesnost odhadu modelu. V obou případech signifikantních regresorů, pohlaví a věk, je směrodatná chyba malá, odhad je tedy přesný.

4. Závěr

Cílem práce bylo ověřit vztah mezi výsledky hrubého skóru inventáře Akceptace mýtů o sexuálním obtěžování s pohlavím, věkem a zkušeností se sexuálním obtěžováním v roli oběti. Na základě provedené lineární regresní analýzy bylo zjištěno, že pohlaví a věk představují významné prediktory míry akceptace mýtů o sexuálním obtěžování. Muži dosahovali statisticky významně vyššího skóru než ženy a zároveň se ukázalo, že s rostoucím věkem roste i míra akceptace těchto mýtů. Naopak zkušenost se sexuálním obtěžováním se jako významný prediktor neprokázala, ačkoli směr vztahu naznačoval nižší skóre u osob se zkušeností. Tento efekt byl však statisticky nevýznamný, a nelze tedy potvrdit, že by zkušenost se sexuálním obtěžováním souvisela s mírou akceptace mýtů.

Do analýzy byla rovněž zahrnuta interakce mezi pohlavím a zkušeností se sexuálním obtěžováním, jejímž cílem bylo ověřit, zda se vztah mezi zkušeností a akceptací mýtů liší mezi muži a ženami. Tento interakční efekt se neukázal jako statisticky významný a nepřispěl ke zlepšení modelu. Lze tedy konstatovat, že vztah mezi zkušeností se sexuálním obtěžováním a mírou akceptace mýtů je u mužů a žen srovnatelný.

Celkově model vysvětloval přibližně 21 % variability závislé proměnné, což lze v kontextu společenských věd považovat za středně silný efekt. Výsledky naznačují, že individuální charakteristiky, jako je pohlaví a věk, hrají významnou roli v postojích k sexuálnímu obtěžování, zatímco samotná zkušenost s tímto jevem se jako klíčový faktor neprokázala.

Literatura:

Burn, S. M. (2019). The psychology of sexual harassment. *Teaching of Psychology*, 46(1), 96- 103. <https://doi.org/10.1177/0098628318816183>

Huerta, M., Cortina, L. M., Pang, J. S., Torges, C. M., & Magley, V. J. (2006). Sex and power in the academy: Modeling sexual harassment in the lives of college women. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(5), 616-628. <https://doi.org/10.1177/0146167205284281>

Martin-Storey, A., & August, E. G. (2016). Harassment due to gender nonconformity mediates the association between sexual minority identity and depressive symptoms. *The Journal of Sex Research*, 53(1), 85-97. <https://doi.org/10.1080/00224499.2014.980497>